

zi. Gradivo knjige osvjetlio sam s druge strane, sa strane osnovnih principa, jer greška u principima teško je ili nikako popravljiva. Neka knjiga dođe do ruku svih koji žele uzeti ispravan stav prema nekim gorućim pitanjima u životu vjernika u našim krajevima. Znam, mnogi će neznalčki slegnuti ramenima i strpati pisca u konzervativce, a da pri tome i ne opažaju kako samom tom diobom na konzervativce i progresiste tjeraju vodu na mlin onih koji Crkvi žele malo dobra, i ne opažaju kako tom diobom počinjaju radikalnan korak extra viam. Novinarski govoriti o nekim temeljnim pitanjima vjere i života nije samo infantilno nego i neodgovorno. A novinarskog teologiziranja kod nas ima u izobilju.

J. K.

KONCIL U SLUŽB: RIJEČI, izdanje »Izvori istine«, br. 4, 1971, izdaju Dominikanci, Korčula.

Ovaj četvrti svezak agilnog izdavačkog konzorcija pruža nam djelo dvojice pisaca iz »Centro Francescano di Apostolato di Salermo«. S talijanskog preveo vel. O. Rando Parčić O. P.

U struji nastojanja da se istina života pruži današnjem čovjeku i u nastojanju da se propovijedanje podanašnji, ova knjiga nastavlja pravilan ritam i doskače potrebama i željama svećenika na terenu i onih do nogu Kristovih zabavljenih direktnim gaženjem duhovnog života, kontemplativnim vježbama. A, kako se vidi i iz samog naslova, priložene teme su prikladne da i naučavne Koncila učine prisutnim i dostupnim.

Prvi dio sadrži pouke. Okosnica je *spasenje*. Tu se doista iznosi koncilski, zapravo vjekovna nauka Crkve, ali s koncilskim naglascima. Međutim, za izravnu konfrontaciju ili detaljnije razgrađivanje možda bi bilo korisno da je u pojedinim razradbama označeno i mjesto iz kojeg je ideja uzeta, npr. u pitanju sudionitva kršćanina u Kristovu proroštvu, svećeništvu, kraljevskoj časti na vesti LG br. 31. i sl. A uz to, upravo ovakvi izrazi, biblijskog porijekla, mogli bi se i podanašnjiti, jer, prizna-

jemo, izrazi »prorok« ili »kralj« u općem shvaćanju moraju biti predimenzionirani, izrečeni u sinonimima, jer ih današnje funkcionalno izražavanje ne upotrebljava u njihovu biblijskom originalnom značenju.

Vrlo je poučno da je na kraju ovog dijela ušla i Marija kao majka Crkve, recimo kao faktor spasenja. Možda je jedan od izvora raznih neumjesnih konstatacija Marijina štovanja upravo u tome što se na ovaj ili na onaj način Marija izdvaja iz skupa spasiteljskih faktora, a ona mora s njima uvijek ostati povezana. Gdje je Krist-Otkupitelj, Crkva, sakramenti, tu je Marija, tu je i Papa. U toj perspektivi ne može na um pasti da bi Marija otpala od popisa faktora koji čovjeku donose spasenje. A dati joj u tom poslu njeno mjesto znači provoditi autentičnu teologiju i mariologiju.

U drugom i trećem dijelu su razmatranja o kršćaninu na putu spasenja, o kršćaninovoj svetosti. Naglašuje se »naše spasenje«, što ima smisla kao skupno spasenje ljudskog roda, ali ono, preneseno krštenjem na pojedinca, postaje »moje« ili »tvoje« spasenje. To je očito. Dionici smo iskonskog grijeha bez naše osobne privole, ali ne postajemo dionicima spasenja bez individualiziranja spasiteljskog procesa. Tko te stvorio bez tebe, reći će sv. Augustin, neće te spasiti bez tebe. Možda je dobro naglašavati ovaj osobni aspekt i u tom poslu, jer sve više postajemo dio mase, gubimo se u masi, utapamo se u masi.

Svetost je prikazana uzorno, možda bi se očekivao jači naglasak na njen sinonim: krepost. Vježbati se u krepostima znači ići prema svetosti, savršenstvu. Ova se aktivnost, osobna dinamika svakog i pojedinog kršćanina, danas dosta gubi s vida, pa se svetost na teologalno-moralnom području izjednačuje s ontičkom ili obrednom svetošću, a to je neispravno. Svetost traži trajno angažiranje, vježbanje u krepostima, jer bez tog treniranja svetost ostaje nekako u carstvu statičkih kategorija.

U četvrtom su dijela prikladna liturgijska razmišljanja, okupljena u prvom redu oko mise. Poslije kratkog Pogovora ili direktorija za misi-

je, od velike će koristi biti HOMILIJE (str. 114—189). Uključeni su i svećtački blagdani što spadaju u ovo vrijeme, naime: od Pepelnice do 14. nejelje kroz godinu. Homilije su kratke, neke kraće, a neke malo duže. Različiti su autori, različiti stil, ali ideje ispravne, način izražavanja dostupan. Nema sumnje da će, ovako izrađene, biti od velike koristi propovjednicima. Ako ne kao gotove, onda barem kao putokazi.

Na kraju knjige kao osvježanje dolaze nam primjeri, crtice razgovora i uredničko poslovanje.

Ovo bih izdanje istaknuo kao nastojanje da se izbjegnju egzegetske propovijedi (one su za studente bogoslovije ili specijalne kurseve) i propovijedi za intelektualnu elitu (kojih u crkvama ima malo ili vrlo malo). Zbornik liturgijskog tečaja održan 1963. posvećen je temi: BOŽJA RIJEČ ZAJEDNICI. Ima tu obilje gradiva u cilju da se obnovi propovjedništvo. Problem je obuhvaćen sa svih strana. Nije li taj zbornik doživio sudbinu ostalih Zbornika? Nekako želimo da se govori i da se uvijek govori, makar ponavljali, često površno, što je već prije rečeno mnogo puta. Bilo bi poželjno da se na tako javnom zboru izrečene i usvojene smjernice nastoje provesti u djelo.

Želio bih istaknuti ovo: propovijedi potaknute i rukovođene biblijom ne smiju prijeći u egzegezu. Potrebno je Božju riječ uzreći današnjici u život, njoj dostupnoj terminologiji. Bez tog načela primjerenosti i ažuriranja riječ Božja ostaje samo historijska, a ne životna, ne konkretna, ne vitalna za život današnjice.

Ovo izdanje propovijedi pokazuje da još nismo sa svim načistu. Specijalne propovijedi, bile one specijalne ili specijalizirane, ne odgovaraju većini slušateljstva. Stoga bi bilo uputno držati na umu riječi napisane u spomenutom Zborniku, a izrekao ih je dr. Đuro Gračanin, da treba posvećeno upoznati sredinu u kojoj se govori, poštivati i ljubiti slušateljstvo.

U znaku tog poštovanja i ljubavi prosudit ćemo veliku vrijednost ove zbirke, ujedno ćemo uvidjeti da li, što i koliko još treba učiniti.

J. K.

BIBLIOTHECA SANCTORUM (BSS), svesci XII + Indici (Kazala), Rim, Papinsko lateransko sveučilište, 1969—1970.

Ovim recima popunjavamo naš prikaz u BS (39/1969 315—318), kad nismo još imali u rukama dvanaestoga sveska ove hvalevrijedne hagiografske publikacije. Ona se tiskala deset godina, a zaključena je sa sveskom »Kazala« (trinaesti), koji je izišao koncem 1970. U 12. svesku BSS nalazimo nekoliko članaka o svecima naših krajeva i našega roda, tj. o Taveliću, o Venanciju iz Delminija i o Vladimiru iz stare Crvene Hrvatske. Zapažamo i više članaka o raznim Stjepanima, napose srpskim i mađarskim, koji su na razne načine povezani s našom vjerskom i nacionalnom poviješću (vrijedan članak o prvome mađarskom kraju sv. Stjepanu potpisao je E. Pásztor). Zanimljiv je za nas i članak o sv. Ursusu, iz vremena Karla Velikoga, jer je svetac, navodno, djelovao kao vjerovjesnik u našim krajevima. Svezak raznih kazala ima svoju očitu korist, a novo je ondje »Kazalo zaštitnika« znatnijih gradova i biskupija katoličkog svijeta. Tu su zastupane i sve biskupije Jugoslavije.

A. J. Matanić

Dr. JORDAN KUNICIC: Čovjek svih vremena, st. Toma iz Akvina, izdavač »Izvori istine«, Dominikanci, 50260 Korčula, cijena 8 d.

Pisac je skupio govore održane prigodom proslave blagdana sv. Tome na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu kroz 13 godina. Svi govori zajedno prikazuju nam lik sv. Tome s više strana, naglašavajući ovo ili ono gledište. To su kao neke dominante u, za obične smrtnike, nedostiživu geniju. Usput su dodirnuta, i u načelu riješena, mnoga pitanja intelektualnog apostolata, odnosa učenosti i svetosti, kontemplacije i akcije kao i redovničke problematike.

Navest ću završne riječi: »Tko ljubavi velike sinteze i detaljne analize, i tko ide za životnom ulogom filozo-